

Haber- Diyanet: Aşı yaptırmamak kul hakkına girer

Din İşleri Yüksek Kurulu salgın döneminde aşı yaptırmamanın kul ve kamu hakkı olarak değerlendirilebileceğini açıkladı.

29 Mayıs 2021 tarihli haber: <https://www.sozcu.com.tr/2021/gundem/diyanet-asi-yaptirmamak-kul-hakkina-girer-6457562/>

Toplantıda, “Toplum sağlığını tehdit eden salgın hastalıklara karşı aşı yaptırmamak kul ve kamu hakkı olarak değerlendirilebilir mi?” sorusu müzakere edildi, tedbirlere uymamanın “kul hakkı” değerlendirildiğini ifade edildi.

Yapılan açıklamada şu ifadelere yer verildi:

* Dinimiz, insan hayatının korunmasını esas almış ve buna zarar verecek unsurların ortadan kaldırılmasını emretmiştir. Sağlığın korunması için önleyici tedbirlere başvurulması ve hastalandıktan sonra tedavi olunmasının gerekliliği de bu esas üzerine bina edilmiştir.

* Hz. Peygamber (s.a.s.) “Tedavi olun ey Allah'ın kulları!” buyurarak tedavinin önemine dikkat çekmiştir (Buhârî Tıp, 1; Müslim, Selâm 26/69; İbn Mâce, Tıp, 1). Sağlıklı yaşamak ve hastalıklara zemin hazırlamak için önleyici tedbirlere başvurulması ve hastalanınca tedavi olunması da bu kapsamdadır.

* Dolayısıyla hastalık risklerine karşı dikkatli olunması ve özellikle bulaşıcı hastalıklara karşı gereken tedbirlerin alınması dinimizin bir emridir. Nitekim Allah Resûlü (s.a.s.), bu bağlamda “Bir yerde salgın hastalık çıktığını duyarsanız oraya girmeyin, bulunduğunuz yerde salgın hastalık varsa o bölgeden de ayrılmayın” buyurarak (Buhârî, Tıp 30; Müslim, Selâm 92-96.) karantina uygulamasına dikkat çekmiştir.

* Bir diğer hadis-i şerifinde de “Bulaşıcı hastalık taşıyanın taşımayanla aynı ortamda bulunmasını engelleyiniz” (Buhârî, Tıp, 53) buyurarak salgın hastalığa karşı tedbirli ve ihtiyatlı bir yol takip edilmesini vurgulamıştır. Hz. Peygamber (s.a.s.), bulaşıcı hastalığı olan bir kişinin biatını ona dokunmadan alarak bu konudaki hassasiyetini fiilen de göstermiştir (Müslim, Selâm, 126).

* Bu itibarla; bilimsel usullere uygun olarak üretilen, alanında uzman hekimlerce salgın hastalıklara karşı koruyucu olduğu belirtilen aşuların kullanımını dinen de uygundur. Buna göre toplum sağlığını tehlikeye atacağı konusunda galip zan bulunan durumlarda gerekli tedbirlere uymamak, kul ve kamu hakkı ihlali olur.

1. İslam dini insanın huzur ve güven içerisinde yaşayıp kulluğunun gereklerini yerine getirebilmesi için uyulması gereken temel ilkeler koymuştur. İslam âlimleri de bu doğrultuda can, din, nesil, akıl ve mal şeklinde sıralanan beş değer (zaruriyyat-ı hamse) korunmasını insan ve toplum için hayati derecede vazgeçilmez görmüşlerdir. Bu noktada insan hayatının ve sağlığın korunması, en önemli konulardan biri kabul edilmiştir. Haksız yere bir cana kıymak yasaklandığı gibi (En'âm, 6/151), bir insana hayat vermek bütün insanlara hayat vermek gibi değerlendirilmiştir (Maide 5/33). İnsanların kendilerini kendi elleriyle tehlikeye atmaması emredilmiş (Bakara, 2/195), kendi canına kıyması hatta bunu dil ile dahi temenni etmesi yasaklanmıştır (Buhârî, Merdâ, 19).

2. İslam'a göre can, insana bahşedilen ve korunup kollanması gereken bir emanettir. Şu halde bir Müslüman, öncelikle ruh ve beden sağlığını birtakım hastalık ve rahatsızlıklara karşı

korunmalı ve bunun için elinden gelen her türlü önleyici tedbire başvurulmalıdır. Gerek kendisinin gerekse diğer insanların sağlığını tehlikeye atacak tutum ve davranışlardan sakınması Müslüman bireyin önemli görevlerinden biridir. Nitekim Hz. Peygamber'in insanların çoğunun sağlık ve boş vakit nimetleri konusunda gafil davrandığı yönündeki uyarıları (Buhârî, Rikâk, 1), insanın hastalanmadan önce sağlıkla ilgili koruyucu tedbirleri alması konusunda çok önemli bir ikaz niteliğindedir.

3. Sağlığın korunması için önleyici tedbirlere başvurulması ve hastalandıktan sonra da tedavi olunmasının gerekliliği “canın korunması” ilkesi üzerine bina edilmiştir. Her hastalığın mutlaka şifasının yaratıldığını bildiren Hz. Peygamber (s.a.s.) ayrıca “Tedavi olun ey Allah'ın kulları!” buyurarak tedavinin önemine de dikkat çekmiştir (Buhârî Tıp, 1; Müslim, Selâm, 69; İbn Mâce, Tıp, 1). Buna göre, öncelikle sağlıklı yaşamak ve hastalıklara zemin hazırlamamak için önleyici tedbirlere başvurulmalı, hastalanınca tedavi olunmalıdır. Tedavide meşru alternatiflerin olmadığı durumlarda -normal zamanlarda yasak olan haram bir madde ile tedavi de caiz görülmüştür. Nitekim bu husus, İslam fıkhnın temellerinden birini oluşturan “Zaruretler yasakları mubah kılar” (Mecelle, md. 21) kaidesinin bir yansımasıdır.

4. Bir hastalığa duçar olan Müslüman bireye düşen en önemli vazifelerden biri kendisi ve çevresindekiler hakkında sorumluluk bilinciyle hareket etmek ve özellikle hastalığı bulaşıcı ise yayılmasının ve başka insanlara bulaşmasının önüne geçmektir. Bu konuda ihmalkâr davranıp kendimize ve başkalarına zarar vermek, kul ve kamu hakkının ihlal edilmesi olup büyük bir vebaldir. Zira dinimizde kişinin kendisine de başkalarına da zarar vermesi yasaklanmıştır (Muvattâ, Akdiye, 31; İbn Mâce, Ahkâm, 17).

5. Hz. Peygamber'in veba olan yere girilmemesi ve veba olan yerden çıkılmaması (Buhârî, Tıp, 30; Müslim, Selâm, 92-100), cüzzamlı hastalardan uzak durulması (Buhârî, Tıp, 19) ve bulaşıcı hastalıklardan aslandan kaçır gibi kaçılması yönündeki emir ve tavsiyeleri (Buhârî, Tıp, 16) ile bulaşıcı hastalığı bulunan bir kişiyle musafaha etmeyerek geri göndermesi (Müslim, Selâm, 126), ayrıca hastalıklı olanla sağlıklı olanın bir arada bulundurulmaması gerektiğini belirtmesi (Müslim, Selâm, 104-105) salgın hastalıklara karşı gerekli tedbirlerin alınması gerektiğini açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, sağlık otoritelerince “salgın” olarak ilan edilen bir hastalığa karşı gerekli tedbirlerin alınması ve gerekli tedavilerin uygulanması noktasında Müslümanlar üzerlerine düşen görevi yapmakla dinen mesuldürler.

Bu itibarla bilimsel usullere uygun olarak üretilen, alanında uzman hekimlerce salgın hastalıklara karşı koruyucu olduğu belirtilen aşuların kullanımı dinen de uygundur. Buna göre toplum sağlığını tehlikeye atacağı konusunda galip zan bulunan durumlarda gerekli tedbirlere uymamak, kul ve kamu hakkı ihlali olur.